

Formandsberetning 2018

Kære repræsentantskab, kolleger, gæster - kære venner.

Nogle gange har enkelte røster kritiseret Yngre Læger for ikke at være fagforening nok. For ikke at have knyttede næver nok – for ikke at luften de røde faner nok. Den kritik må kunne forstumme efter i år.

Her har I den-onde-hyleme-mig fået fagforening, så hatten passede - I år har vi nemlig haft OK 18, overenskomstforhandlinger og -stridigheder på de helt store nagler.

Og OK 18 lærte os alle sammen en hel masse – og meget som vi måske også kan bruge i det daglige.

Vi lærte nemlig, hvad det vil sige at stå sammen – at mærke fællesskabet, at dyrke fællesskabet – og endnu vigtigere: hvad det betyder at stå skulder ved skulder. Både med hinanden som læger – men også sammen med en lang række andre personalegrupper: soldater og SoSuer, sekretærer og sygeplejersker, lærere og Djøf'ere. Alle de organiserede offentligt ansatte.

Og hvad er en overenskomstforhandling så? Det er forhandlingskompromiset om Jeres løn, Jeres arbejdsmiljø og Jeres arbejdstid for blot at nævne væsentlige elementer – alt det, en god fagforening sikrer sine medlemmer.

Så vi var ude at kæmpe – næsten i ordets bogstaveligste forstand. Kæmpe for en ordentlig overenskomst. Det er en fagforenings kerneopgave. Jovist, det er vigtigt at tilbyde gode kurser for medlemmerne, ligesom det er afgørende for vores politiske indflydelse, at der også er andre varer på hylderne, og at vi indgår i konstruktivt samarbejde også i andre sammenhænge.

Men en fagforenings fornemmeste opgave er og bliver at tilkæmpe sig gode overenskomster til medlemmerne.

I har nok læst om indsatsen i bestyrelsens skriftlige beretning, så jeg skal ikke gå i detaljer med resultatet – men jeg vil godt dvæle et øjeblik ved det fællesskab, vi opnåede med de mange andre personalegrupper, som vi måske ikke altid føler os så forfærdelig tæt knyttet til.

For netop fællesskabet, det, at vi stod sammen – det store, mærkelige sammenhold mellem personer med forskellige uddannelser og forskellige arbejdsopgaver men med et fælles mål, betød, at vi var stærke, da der skulle forhandles overenskomst.

Arbejdsgiverne prøvede at splitte os, men vi holdt sammen. De truede med at tage vores spisepause og bringe os i en situation med risiko for lønnedgang, men vi passede på hinanden. Vi godt 100 organisationer var måske ikke altid enige – og jeg ved godt, sammenholdet var maksimalt udfordret i de sidste afgørende dage – men vi formåede at holde sammen i et meget langt forløb, så vi stod samlet foran arbejdsgiverne. Og derfor fik vi forhandlet en god overenskomst hjem.

Så I år fik I virkelig fagforening for fuld udblæsning - med knyttede næver og kitler og kampråb og solidaritet og fagligt fællesskab. Og der var også røde faner, da vi sammen stod og demonstrerede nede foran Forligsinstitutionen, vi i vores lægekitler, de andre i gule veste, lyserøde solbriller, med en overdimensioneret stork og hvad ved jeg. Men selvom vi så forskellige ud, så stod vi for det samme.

Og ja, vi vandt den kamp – også selvom der senest er kommet lidt krusninger på overfladen vedrørende spisepausen. Det får vi også løst – om ikke andet så ved en faglig voldgift. Igen.

Men da festen foran forligsen var slut, papbægrene trillede tomme henad fortovet, pølsemanden trak hjemad med vognen, og alle gik hver til sit, til hver sit fag, til hver sin virkelighed. Hvad så? Så blev det hverdag igen.

Formår vi på samme måde at bruge fællesskabet i hverdagen – at holde sammen i de afdelinger, vi hver især arbejder på, i ambulatoriet, i den frokostpause, vi beholdt? Se, det er jo noget andet og meget mere lavpraktisk, end de stort anlagte overenskomstforhandlinger, vi bruger måneder på hvert 3. år.

Og det er noget andet end det helt store fællesskab mellem mange faggrupper, der løbende skal besværges, sammentømres og repeteres.

Det er fællesskabet med kollegaerne – også sygeplejerskerne, portørerne, fys'erne og alle de andre, I hver især arbejder sammen med i det daglige – men det er først og fremmest fællesskabet med hinanden som læger. Yngre læger sammen, yngre læger og overlæger sammen – læger sammen. Læger, der faktisk kender hinanden og generelt set også laver rigtig meget det samme.

For hverdagen er jo hver dag, hvor overenskomsten skal udmøntes og vise sit værd i dagligdagen. Og dagligdagen er også arbejdsmiljøet, som efterhånden også er det samme for alle læger og for andre end læger. Kan vi ikke løfte det sammen? – kan vi ikke bruge hinanden bedre til at gøre arbejdsmiljøet bedre – har vi ikke nogen gode erfaringer, vi kan dele, brede ud, også på tværs af faggrupper? – her ligger der muligheder og venter, hvis vi bruger det fællesskab, vi har med andre end os selv.

Men lad mig en kort stund vende tilbage til overenskomsten. Det er i det daglige, i hverdagen i klinikken, at I i fællesskab skal værne om, at overenskomsten overholdes. Af hensyn til dem, der har allermost brug for den – de yngste, de nyeste, de svageste. Dårligt ord – svag – men ikke desto mindre vigtigt at erkende, at i mængden af læger, der er stærke eller vil synes stærke, er der også læger, der kan være bekymrede for at sige fra, eller for svage eller for alene til at ændre en dårlig kurs eller kultur i en afdeling.

Overenskomsten er ikke mindst for dem, der ikke selv kan eller vil eller har tid til at tage slagsmålet med ledelsen om arbejdstid, om arbejdsmiljø og om løn. Overenskomsten skal gerne være den ramme og det værn, der gør, at vi langt nemmere kan gå til ledelserne og minde dem om den fælles aftale, vi har indgået med hinanden.

Men den overenskomst, vi har, er ikke stærkere end den opbakning, I viser den. Med andre ord: Overholder I og jeres kolleger ikke overenskomsten i det daglige, bliver overenskomsten i bedste fald ligegyldig – i værste fald sender I et signal om, at I selv – måske endda på kollegaernes vegne – kan klare mere end I kan. Blæser I på arbejdstidsreglerne, så underminerer I overenskomsten – og signalerer I nok kan klare lidt mere. Laver I ikke vagtopgørelserne, selv når de er vanvittigt berettigede – og det har I selv en ret god fornemmelse af, hvornår er – så sender I et signal om, at Jeres kapacitet ikke har nået grænsen. At det er i orden at fylde mere på. Men det mener I ikke – I gør bare ikke altid noget ved det, og så kan det være svært at hjælpe Jer til en ny og bedre virkelighed.

Og jeg taler helt generelt hér – både om belastede døgnvagter og 2-skiftede vagter, for kort hviletid og for få fridøgn. I glemmer nogle gange fællesskabet – og styrken i fællesskabet – og gør desværre Jer selv en bjørnetjeneste i begrebets oprindelige betydning.

Hjælp hellere Jer selv og hinanden – og hjælp Jeres tillidsrepræsentant med at løfte den kollektive aftale, vi har indgået med arbejdsgiverne. Stå fast på den, og før den igennem og gå ikke uden videre på kompromis. For kompromiserne *er* blevet taget – dem har jeg og forhandlingsdelegationen og forhandlingsdelegationer før os indgået, når vi har forhandlet overenskomsten – ellers bliver vi jo aldrig enige. Så Yngre Læger *er* allerede gået på kompromis på jeres vegne, og derfor skal I ikke gøre det igen.

Og så skal vi huske, at fællesskab ikke kun er for overenskomstens skyld. At vi er et fællesskab, hvor vi også skal passe på hinanden. Det gælder helt ned i det små: Gi'r vi hinanden en hånd, også når det ikke er livsnødvendigt? – spørger vi, om vi kan hjælpe kollegaerne, når vi selv har overskydende tid? Lukker vi nye kolleger ind i vores fællesskab? Husker vi at hilse på hinanden, når vi kommer og går – også til rengøringskonen, vi passerer om morgenen? Ser vi – og rækker vi hånden ud – til den kollega, der ser lidt mere træt ud eller er lidt mere stille? Måske ved vi, at hun lige et blevet skilt. Eller at han kæmper for at finde sin ben som læge. Måske ved vi det ikke, for vi har ikke spurgt.

Det er helt nede i småtingsafdelingen, at fællesskabet har sin rod, det er her, det skabes – og det er hér, at vi hver især spiller en helt afgørende rolle for den kultur og det miljø, vi er en del af og er med til at bære videre eller skabe. Og det er her, vi måske kan hjælpe en kollega, der ikke har det godt.

I det sidste års tid har vi også oplevet, vist og været en del af et større fællesskab end vores daglige arbejdsliv – og jeg taler ikke igen om OK 18, men om Svendborgsagen; en læge, der blev anklaget, frikendt, dømt og endeligt frikendt. Sagen vil jeg lade ligge for nu – den har jeg tidligere talt en del om – men fællesskabet var også hér vigtigt for at få indflydelse på dagsorden og påvirke det politiske liv på en helt anden måde end det formelle fællesskab – Yngre læger, Lægeforeningen – som vi alle er en del af.

Med #detkuhaværetmig viste vi som læger, hvordan man solidariserer sig med en kollega, der er ude i en rædsom situation, alle andre læger også kunne se sig selv ende i.

Vi tegnede så og sige en fælles overenskomst, hvor vi solidariserede os med Svendborglægen, vi kæmpede hendes – og vores – sag. Og selvom hun selv var godt brugt af mere end 4 års sag, og egentlig helst gerne ville videre – og væk – kæmpede hun også for alle os andre ved at anke til Højesteret.

Meget er sat i søen fra politisk side pga. den sag – og pga. den aktivisme og det fællesskab, der var mellem læger. Og man skal ikke kradsede meget i overfladen, før man mærker, at det fællesskab findes endnu.

Det viser, at vi kan noget sammen. Det gjorde OK 18 også - der kunne vi bare noget sammen med mange flere og forskellige faggrupper. Og det viser, at selv for læger - vi de overbetalte, forkælede akademikere, der burde sendes i tvangsarbejde for at betale af på den dyre uddannelse, som samfundet har været så godhjertet at give os – selv disse individualister har brug for et fællesskab med hinanden og på tværs, et fællesskab, de kan mærke, og et fællesskab, der varetager deres interesser på alle måder på alle niveauer. Og! – et fællesskab i det daglige, som vi ikke må glemme, faktisk er det allervigtigste, fordi det betyder noget hver eneste dag.

I sundhedspolitikken – sammen med de andre organisationer indenfor sundhedsområdet – kan vi også noget.

Sygehussamarbejdet – som jeg har fremhævet før og nu gør igen – er et eksempel på, hvad vi kan som Yngre Læger (med store for bogstaver), når vi finder fællesnævneren sammen med Overlægeforeningen, Sundhedskartellet, FOA og Lægeseekretærene. Vi har tidligere skubbet morderligt meget på – sammen med arbejdsgiverne – for at 2 %-kravet blev afskaffet. Det blev det – og aktivitetsspuljen ligeså. Ligesom vi har haft fælles fokus – og fortsat har – på de våde drømme hos arbejdsgiverne om, at hvis vi alle blot chipper i nakken, så bliver transparensen og ressourceudnyttelsen optimal. Så er der bare så meget andet, de ikke har tænkt over i samme ombæring.

Senest er det den kommende sundhedsreform, der har samlet os – eller snarere, som vi er samlet omkring. Ikke fordi, vi er 100 % enige i hvad, hvordan og hvornår. Og det er jo ikke os alle, der hele tiden loves 1000 stykker flere. Men vi er enige om – på trods af evt. partipolitiske udfordringer, på trods af nuancer i de problemstillinger, vi ser – at en afskaffelse af regionerne ikke umiddelbart løser de udfordringer, vi har i sundhedsvæsenet. Udfordringer med

sammenhæng og genindlæggelser, udfordringer med kommunernes forskelligartede tilgang til deres sundhedstilbud – eller mangel på samme – så vi er usikre på, om planen fra hospitalet føres ordentligt igennem, udfordringer med besparelser, arbejdsmiljø, for få af os, uanset hvor vi er.

Vi har været ude med en række debatindlæg, vi har sammen med Sygehussamarbejdet indrykket helsidesannoncer i de landsdækkende dagblade, og vi har været aktive på alle sociale medier i kampen for at bevare regionerne. Og vi har som det seneste været til møde med statsministeren – godt nok, fordi vi havde inviteret os selv, bevares – men hvem kan sige nej til os. For vi repræsenterer mange, fordi vi er sammen, fordi vi står sammen. Og der blev lyttet – og der var respekt for den larm, vi faktisk laver i fællesskab.

Så ved jeg godt, det kan undre – næsten umenneskeligt – hvorfor pokker, Yngre Læger mener, at det regionale sundhedsvæsen er en fantastisk skabning. Men når vi siger "bevar regionerne", så siger vi "fasthold status quo" – dvs. ingen strukturelle forandringer, som kommer til at koste tid, penge, fokus, og som vi ikke har nogen som helst garanti for, vil skabe løsninger på de udfordringer, vi har.

Vi ved ikke, hvordan sundhedsreformen ender. Socialdemokraterne har ét forslag, regeringen får ét i den nærmeste fremtid; helt færdigstøbt er det vist ikke endnu.

Men alt tyder på, at vi står overfor dannelsen af et statsligt sundhedsvæsen – regionalt drevet men med et statsligt ophæng i en eller anden form. Formentlig en bestyrelse, måske regionale bestyrelser, sundhedsfællesskaber. Angiveligt uden folkevalgte på det regionale niveau. Og fagligheden? – tja...

Hvordan fagligheden sikres – bedre end i dag og på alle niveauer – står hen i det uviste. Hvordan overenskomsterne indplaceres, hvis det politiske regionale niveau fjernes, er ikke endeligt. Hvordan sundhedsvæsenet dermed får løst udfordringerne er ubesvaret.

Så når vi skilles efter dette repræsentantskabsmøde og måske skal ud i forskellige fora og drøfte sundhedsreform – før eller efter, den bliver foreslået, forhandlet eller vedtaget – så håber jeg, I vil huske på fagligheden. At I vil stille spørgsmålstegn ved, om udfordringerne løses og ikke glemme, at et statsligt sundhedsvæsen er et skridt længere væk fra den hverdag, vi som

læger kender uhyggeligt godt – på godt og ondt – og som vi alle arbejder i og står på mål for i det daglige. I Sygessamarbejdet er vi i hvert fald ikke færdige endnu.

I løbet af det næste års tid vil Yngre Læger tage fat i arbejdsmiljøet ved at iværksætte en storstilet arbejdsmiljøkampagne – som I er med til at kvalificere vinklerne på senere idag. For vi har et af de mest stressede og pressede job i Danmark. Det kan vi jo se på de mange henvendelser om stress og dårligt arbejdsmiljø, vi får ind i Yngre Lægers sekretariat, det fornemmer vi på de sociale medier, hvor stort set alle emner, der diskuteres, kan få en arbejdsmiljøvinkel, og vi ved det fra den ene undersøgelse efter den anden.

Det er en udvikling, vi skal have vendt. Ikke alle mestrer de betingelser vi har – eller mestrer dem godt over tid. Og stressede læger er sjældent det bedste for patienterne, det bedste for kollegaerne og slet ikke for dem selv eller deres familie. Så af hensyn til os selv og patienterne, skal vi have skabt et bedre arbejdsmiljø på sygehusene. Det er ikke noget, vi skal gøre alene – vi må igen, som under overenskomstforhandlingerne, gå sammen i fællesskaber med andre personalegrupper og finde løsninger. For vi er jo ikke de eneste på hospitalerne, der er pressede – jeg oplever da dagligt stressede sygeplejersker, bioanalytikere og overlæger. Dem skal vi da gå sammen med, når problemerne skal løses.

Forhandlingsdelegationen vil også grave sig dybere ned i de krav, der lå på det regionale bord ved OK 18 – både vores egne, som Danske Regioner problematiserede, og deres krav, som vi fandt uforståelige. Vi vil ikke gøre det alene – vi vil gøre det sammen med Danske Regioner, og vi vil gøre det for at skabe det bedste udgangspunkt for OK 21. Vi nåede ikke det stykke, vi gerne ville ved OK 18 – presset af tid – og ved OK 21 vil vi gerne finde løsninger på de emner, vi ved betyder allermost for lægelivet, hverdagen, arbejdsmiljøet. Og ja, fællesskabet.

”Dette bliver den bedste tale, du ikke kommer til at holde” – ordene var kærlige, ærekære og let spidse, da de blev sendt min vej fra Henrik Winther – Yngre Lægers pressechef – for 2 år siden, da jeg fik udkastet til formandens tale forud for efterårsrepræsentantskabsmødet.

Han fik ret – og jeg vidste det godt. Egentlig ærgerligt, for Henrik er en rigtig dygtig taleskriver – men i min tid som formand er denne tale, formandens tale til Jer, blevet meget ”mig-til-Jer”. Jeg mærker talen, mens jeg skriver den om – for bevarer, jeg får stadig et rigtigt godt udkast, som

vi har drøftet temaerne til. Men Henrik kan jo ikke være mig. Han har ikke den helt rette "mor-tone", når der er brug for den. Og det har der været nogen gange.

Dette er min sidste formandstale – og den skulle handle om fællesskab. Fordi det styrker os, kan få os til at forstå hinandens synspunkter, bøje ind mod midten og ikke mindst hjælpe hinanden. Og det håber jeg, I vil blive ved med at gøre. Som enkeltpersoner, og som Yngre Læger.

Min formandstid nærmer sig sin ende – i morgen er det slut. Men det er med kærlighed til Yngre Læger, jeg har valgt ikke at genopstille – for at give foreningen, den kommende formand og den nyvalgte bestyrelse de bedste forudsætninger for at bygge relationer og komme godt fra start forud for OK 21 – foruden alt det andet, der skal startes op eller føres videre.

Jeg har været ubeskrivelig stolt af at være Jeres formand, stolt af det arbejde, vi har lavet sammen, stolt af alt det, vi er nået i mål med sammen. For alt det, vi er nået igennem med er ikke resultatet af en mands arbejde, men resultatet af mange menneskers engagement i og indsats for at lave det bedst mulige resultat. Og for at formanden – som foreningens ansigt udadtil – gør det bedst muligt, hvor jeg end er kommet frem.

Det er nemlig fællesskabet – i Yngre Læger, blandt yngre læger, på tværs af afdelinger, hospitaler, regioner og sektorer, og på tværs af lægegrupper, faggrupper, mod og med ledelserne – der kan vise vejen til bedre løsninger. Sammen er vi stærke – hold nu fast i det og kæmp for det.

Tak for ordet.

Camilla Rathcke